

ПЛАН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РАБОТИТЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

ЗА ПРОЕКТОТ „РЕВИТАЛИЗАЦИЈА НА КИТИНО КАЛЕ“

ОПШТИНА КИЧЕВО

Кичево, Јули 2018 година

Вовед

Проектот за локална и регионална конкурентност (ПЛРК) е четиригодишна инвестициска операција, поддржана од Европска Унија преку Инструментот за претпристапна помош (ИПА II) и наменета за конкуренција и иновација во Македонија. Проектот се спроведува од страна на Кабинетот на Заменик претседателот на Владата задолжен за економски прашања, а се администрира од страна на Светска банка. Главната цел на Проектот за локална и регионална конкурентност е да се зајакне придонесот на туризмот во локалниот економски развој и да се унапредат капацитетите на Владата и јавните институции со цел да се поттикне развојот на туризмот и да се олесни управувањето со дестинации. ПЛРК ќе обезбеди финансиски средства за градење на капацитети кои ќе придонесат за понатамошен развој на туристичкиот сектор, инвестирање во дестинациите и ќе го подржи нивниот напредок. Проектот ќе подржува избрани туристички дестинации во земјата преку комбинација на техничка поддршка со цел подобрување на управувањето на дестинацијата, инвестирање во инфраструктурата и инвестиции во иновации. Планот за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА), вклучително и Планот за управување со културното наследство(ПУКН), се однесува на предвидените активности во рамките на проектот „Ревитализација на Китино Кале“ во Општина Кичево. ПУКН вклучува опис на проектот, технички детали и опис на подрачјето и локацијата. Врз основа на овие параметри ги оценува ризиците поврзани со недвижното културно наследство. Имплементацијата на мерките за ублажување и мониторинг кои ги идентификуваат утврдените ризици и прашања во ПУКН е задолжителна.

1. Информации за проектот и придобивки од неговата реализација

Сместено на доминантна позиција во центарот на градот, кичевското Китино Кале претставува парковски комплекс со патеки за рекреација, шеталишта и придружни објекти кои во минатиот период овозможувале квалитетно исполнување на слободното време и организирање на различни забави и манифестации. Како резултат на долгогодишна негрижа за овој локалитет, комплексот денес е руиниран, запустен и ретко посетуван. Неодамна, општината вложи напори и обезбеди средства за уредување на патеките кон врвот на калето, а беше реализирано и осветлување на комплексот. Со целосна ревитализација на Китино Кале би се променила оваа лоша слика. Со реконструкција на платото пред објектот (партерно уредување и поплочување со гранитни антилизгачки плочки за надворешна употреба), реконструкција на фонтаната, уредување на пристапните патеки (санација на патеките и замена на оштетени бекатон плочки), истакнување на културното наследство и археолошките остатоци на терен (изградба на метална конструкција со обележје на претпоставен изглед на кулите, кај присутните остатоци), хортикултурно уредување (украсен дробен камен и украсен бусеник од трева), создавање нови содржини (катче за деца со вградени елементи за играње, лизгалки и нишалки, клупи за седење и сет за шах за пензионери, трим патека и фитнес опрема за рекреација, метална амфитеатрална конструкција и летна сцена покриена со лимена покривка) и со поставување на видиковец (челична конструкција, врз која е поставена клупа од буково дрво), комплексот би се интегрирал во урбаното ткиво на градот. Реорганизацијата на просторот и искористувањето на врската внатре-надвор и реконструкцијата на руинираниот објект во мултимедијален центар ќе овозможат различни содржини од типот на кафе-бар, кино проекции, концерти, културни манифестации, семинари, работилници итн.. Новите содржини, како и близината на комплексот во однос на центарот на градот, ќе овозможат оваа

локација да биде препознатлив бренд и дел од секојдневието, што ќе влијае на подобрување на квалитетот на живот и економскиот бенефит на општината.

Врз основа на актуелната ситуација, постојат многу работи коишто треба да се заменат и обноват, но има и неколку нови идеи за проектирање и реализација од нула, со цел да се дојде до главниот резултат на овој потпроект за заживување на Китино Кале и негово прераснување во функционален и реконструиран комплекс за рекреација и релаксација на посетителите. За таа цел, Општина Кичево планира активности за целосна ревитализација на Китино Кале со што би се променила актуелната лоша состојба присутна на локацијата. Проектот опфаќа реконструкција на платото пред руинираниот постоен објект и фонтаната. Реконструкцијата на платото вклучува поставување на павер елементи од гранитни плочи, поставување урбана опрема и хортикултурно уредување на променати со бусена трева, украсен камен и садници. Уредувањето на пристапните патеки преку санација на подлогата и замена на оштетени бекатон плочки, како и истакнување на културно наследство и археолошки остатоци на терен, преку изградба на метална конструкција со обележје на изглед на кулите, кај присутните остатоци, ќе овозможи пријатно визуелно доживување на комплексот.

Слика 1 и слика 2 Актуелна состојба на плато пред објект

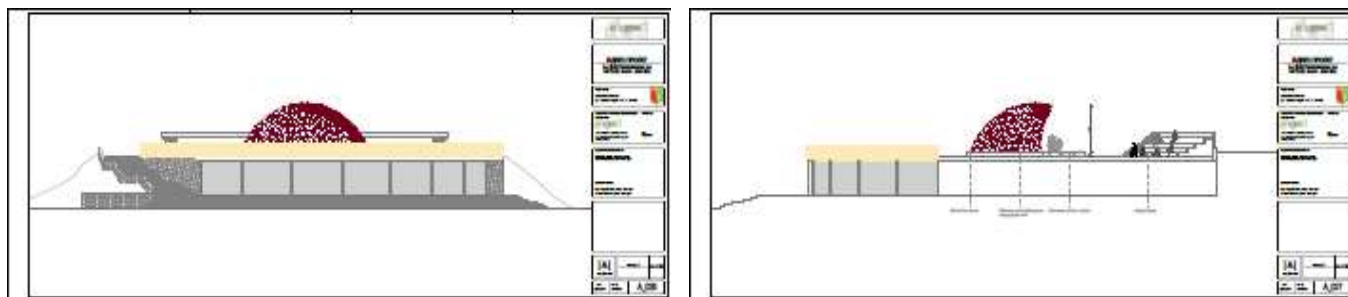
Слика 3 Остаток од средновековна кула

Слика 4, слика 5 Патеки кои водат до објект за реконструкција и до Спомен-Костурница на врвот на ридот

Креирањето нови содржини кои вклучуваат катче за деца и пензионери, вклучително и трим патека и справи за фитнес рекреација, создавањето на летна сцена и отворен амфитеатар, како и поставувањето на летниковци, ќе придонесе кон заживување на комплексот и негово интегрирање во урбаното ткиво на градот. Урбана опрема (клупи, корпи за отпадоци) ќе биде присутна во комплексот, а детското катче вклучува и монтажа на детски реквизити за играње (лизгалки, клацкалки, нишалки), во чие продолжение ќе биде поставен сет за шах за повозрасните посетители. Изградената покриена конструкција со дрвена клупа за седење ќе овозможи удобност, одмор, релаксација и убав поглед за посетителите. Една од планираните активности е изградба на плоча за летна сцена, делумно покриена со лимена покривка и монтажа на метална конструкција врз која е поставена дрвена подлога за седење, во вид на мал амфитеатар. Ова има функција, пред се на заштита на објектот исе создаваат услови за организирање настани на отворено од мал обем што дополнително може да придонесе за поголема посетеност од локалното население (граѓаните) и туристите. Летната отворена сцена ќе биде поставена на врвот на платото над Меморијалниот споменик од Народно Ослободителната Борба (НОБ).

Слика 6 Спомен- Костурница

Слика 7 Плато на Спомен–Костурница (изглед на летна сцена)

Укажуваме дека новите содржини воопшто не го допираат, менуваат или оштетуваат постојниот споменик како објект- ниту споменикот ниту неговата намена. Со реализацијата на овој проект, што подразбира попложување на платото ние вршме заштита на самиот постоен објект од негово пропаѓање и уништување. Општината ја зема предвид сегашната состојба на објектот за кој проценува дека ревитализацијата е најважната постапка што треба да биде направена со цел да го заштити постојниот објект и културното наследство, како и традицијата и вредностите што се вткаени во него. Меморијалниот споменик, т.н. Спомен костурница е изграден во педесетите години на минатиот век и со време поради негрижа е руинирал одреден дел од вековната традиција. Во рамките на целокупниот комплекс Китино кале има запуштеност и кај дел од кулите од калето како крепост.

Моменталната состојба е следна; постојниот Меморијален споменик е затворен и се отвора само за патронатскиот празник на градот 11 септември. На овој ден се положува свежо цвеќе од претставници на институции, политички партии, здруженија на граѓани од градот и граѓани, кои со тој чин оддаваат признание на жртвата на паднатите борци за време на Втората светска војна.

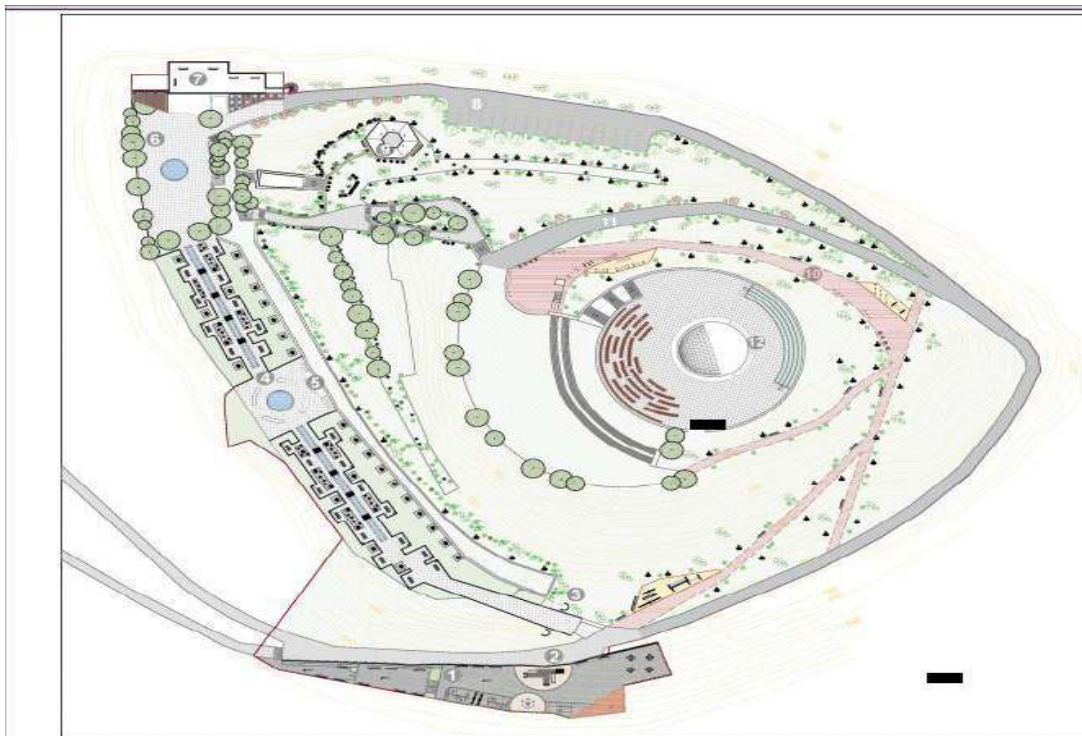

Слика 8 Меморијален споменик

Слика 9 Одбележување на 11 Септември

Моштите од паднатите борци се пренесени и се чуваат воковчег во една мала соба, од 5 м², која се наоѓа на крајниот источен дел од Меморијалниот споменик и е заштитена со железна врата.

Слика 10 Обележано место каде се чуваат моштите на паднатите борци

Слика 11/12 Врата од соба каде се чуваат моштите

Пред 12 години, Општина Кичево во соработка со НУ -Конзерваторскиот центар Скопје, изврши санација на спомен плочите на кои се наоѓаат изгравирани имињата на паднатите борци и делумно го заштити платото над нив. Се изгради (постави) одводен канал на атмосферски води, за да се намали и да не продолжи натамошно оштетување. Меѓутоа, од неажурност и немање контрола врз одржувањето во Китино Кале, проблемот се повтори, со што постои опасност од повторно рунирање на наведените плочи. Имено, решетките се украдени, а каналот е затнат, со што повторно се појавува проблемот што влијае врз оштетување на објектот, како што се плочите со изгравирани имиња од паднатите борци и плафонот на објектот

Слика 13 Одводен канал за атмосферски води

Слика 14 Оштетен плафон

Со предвидената проектна активност се врши целосна заштита на објектот и отстранување на условите што го создаваат проблемот на оштетување на објектот. Со поплучувањето на целосната површина на платото на врвот (не само на делот над меморијалниот споменик) се извршува дренажа и се избегнува натамошното пропаѓање и рунирање. Со изведбата на летна отворена сцена, не се нарушува изгледот и намената на Меморијалниот споменик, туку се врши уредување на просторот, со кој се создаваат услови за целосна заштита, за поголема историска видливост за неговото значење, како и за заживување на посторот преку одржување манифестации од помал обем, (можност за одржување на часови во природа, одбележување патронати на училиштата, литературното читање, фолклорни настани, сликање/ цртање, хорско пеење итн.). Карактеристиките на ова место, како што е вкупната површина, вегетацијата и неговото историско значење и вредност, укажуваат дека не може да стане збор и не се предвидуваат настани што подразбираат присуство на многубројна публика.

Предвидените активности за ревитализација на комплексот Китино Кале вклучуваат:

- Градежни активности за адаптација/ реконструкција на постоечки објект (бивши ресторант) и постојна фонтана, кои опфаќаат припремни, земјени, изолаторки, сидарски, браварски, лимарски, бетонски, монтажни, молерофарбарски и фасадерски работи.

- Рехабилитација на постоечка комунална инфраструктура во комплексот Китино Кале – реконструкција на водоводна мрежа, фекална канализација, енергетика

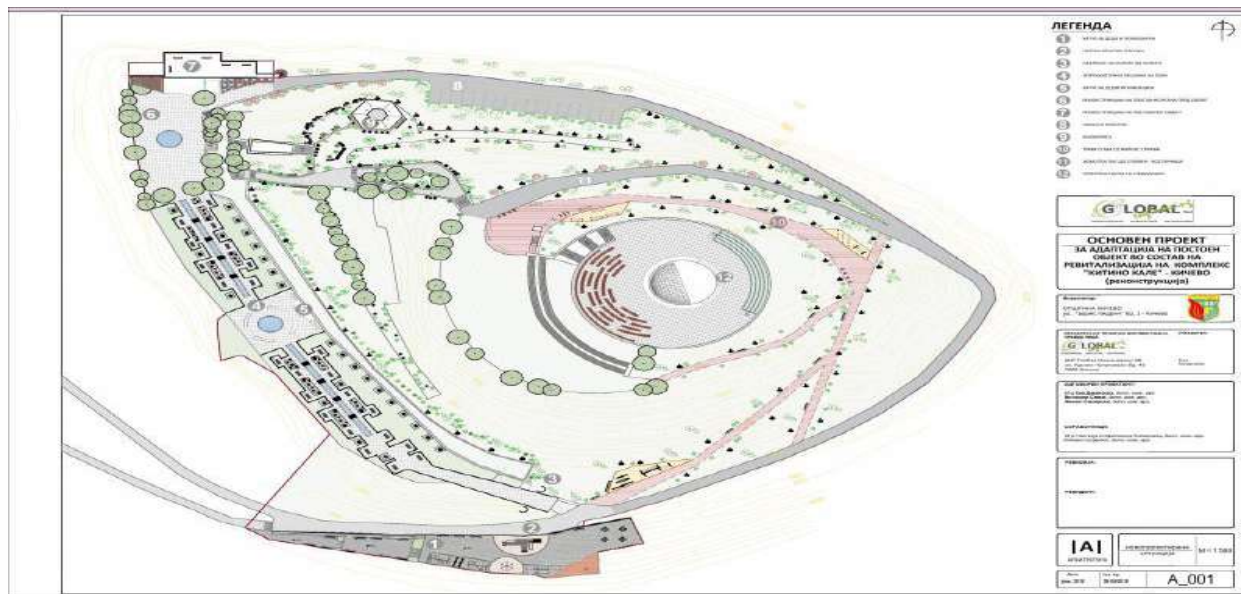
- Изградба на монтажни (јавни) објекти во комплексот (детско катче, простор за пензионери, трим патека и катче за фитнес, видиковец, летна сцена), кои вклучуваат подготвителни работи, градежни работи за партерно уредување, поставување на бетонски фундаменти, набавка, монтажа и инсталирање на предвидената опрема (урбана опрема, опрема за детско игралиште, опрема за фитнес)

- Реконструкција на плато /партерно уредување, хортикултурно уредување и поставување урбана опрема, која вклучува градежни работи за партерно уредување - замена на оштетени бекатон плочки, тампонирање и поставување на нови гранитни антилизгачки плочки, поставување на украсен бусеник од трева и украсен дробен камен, поставување бетонски фундаменти и инсталирање на урбана опрема

- Реконструкција на пешачки и сообраќајни патеки, која опфаќа замена на оштетени бекатон плочки со нови на пешачката патека и градежни работи за ископ на дотраен асфалт, тампонирање и поставување нов битуменизиран слој (2 постојни пристапни патишта-патишта со должина од 257м и 173 м и ширина од 2,5 м)

Китино Кале претставува голем туристички потенцијал, по сите основи дефинирано како постојна атракција која во минатото била целосно искористена. Поради актуелната рунирана состојба, во моментот оваа локација може да се перцепира само како потенцијал. Доколку претрпи одредена интервенција и биде ставено во функција, согласно проектните предвидувања, Китино кале ќе прерасне во атрактивна дестинација, препознатлива туристичка атракција, во која свое уживање ќе најдат најразличен тип на домашни и странски посетители. Местоположбата во центарот на градот му овозможува комуникативност односно пешачка и сообраќајна пристапност, а од врвот на ридот сеовозможува прекрасен поглед на градот и околината. Во негова близина се голем број угостителски и трговски капацитети кои овозможуваат разни услуги за исхрана, забава, ноќевања итн.

Со реорганизација на просторот и искористување на врската внатре-надвор, како и со реконструкција на руинираниот објект и неговата пренамена во мултимедијален центар ќе се овозможат нови и различни содржини од типот на кафе-бар, кинопроекции, одржување концерти, културни манифестации, семинари, работилници итн и зголемена посетеност која ќе се случува континуирано во текот на годината. Новите содржини кои ќе бидат воведени, како и близината на комплексот во однос на центарот на градот, ќе придонесат оваа локација да биде препознатлив бренд и дел од градското секојдневие, што особено ќе влијае на подобрување на квалитетот на живот и економскиот бенефит на општината.

Слика 15 Планиран изглед на Китино Кале по проектна интервенција

2. Одговорни институции за спроведување, управување и администрирање на Планот за управување со работите од културното наследство

Министерството за култура на Република Македонија и Управата за заштита на културно наследство, како институција во рамките на Министерството за култура, се одговорни за заштита на недвижното и движното културно наследство во Македонија. Управа за заштита на културно наследство и Национална установа Конзерваторски центар – Скопје, соработуваат во врска со конзервација и развој на културно наследство, а дел од нивните надлежности вклучуваат законска постапка и изведување и вршење функции поврзани со конзервација и пристап до културното наследство.

Општина Кичево има донесено детален урбанистички план за централно градско подрачје, „локалитет Стара чаршија блок 14“ Кичево, кој го опфаќа Китино Кале, усвоен од страна Совет на Општина Кичево со бр.07-3902/12 од 30.11.2006 година. Урбанистичкиот план е изготвен врз основа на предвидениот режим на заштита во Решението за утврдување својство на споменик на културата на Китино Кале, издадено од Републички завод за заштита на спомениците на културата бр.08-561 од 25.04.1990 година.

Општина Кичево ќе биде одговорна за целосно спроведување на проектот „Ревитализација на Китино Кале“, во соработка со Национална установа Конзерваторски центар - Скопје и Управа за заштита на културното наследство во Македонија. Предложените активности во проектот Ревитализација на Китино Кале, не предвидува промени во културното наследство во заштитеното подрачје на Китино Кале, поаѓајќи од фактот дека се во согласност со Решението за утврдување својство на споменик на културата, во кое е предвиден посебен режим на заштита. Според Решението, археолошкиот локалитет Китино Кале добива статус на споменик на културата и заштитено подрачје, каде што е забрането проширување на угостителскиот објект без претходно одобрение, проширување на патеките и нивна реконструкција без претходно одобрение, како и други дејствија кои би го загрозиле интегритетот на овој споменик на културата.

Според Законот за заштита на културно наследство, е потребна претходна подготовка на заштитни конзерваторски услови, како основа за развивање на техничката документација. Конзерваторските услови содржат текстуална, графичка и документарна презентација на заштитените подрачја и обезбедуваат релевантни информации за планирање и регулирање на заштитеното културно подрачје.

Во согласност со Решението за утврдување својство на споменик на културата, пред секое преземање одредена активност на локалитетот, пред се, градежни активности, општина Кичево обезбеди конзерваторско мислење и услови од страна на Национална установа Конзерваторски центар – Скопје. Националната установа Конзерваторски центар – Скопје ги подготви конзерваторските услови и мислење на барање на Општина Кичево, која како надлежна во овој случај за издавање на потребните одобренија, при изработка на Основните проекти ги инкорпорира конзерваторските услови издадени од страна на НУ- Конзерваторски Центар Скопје.

Врз основа на Решението за заштитно-конзерваторски услови за изработка на проектна документација Уп бр.08-356 од 23.07.2018 год. издадено од страна на Управата за заштита на културното наследство, како и дополнителното конзерваторско мислење за заштитно – конзерваторски услови уп.бр 08-161/9 од 12.11.2018 год и условите, Општина Кичево издаде Одобрение за поставување на урбана опрема бр.10-644/2018 од 26.11.2018 год. и Одобрение за градење реконструкција УП.бр.10-625/2018 од 23.11.2018 година.

Правни и Институционални рамки

За развој на проектот „Ревитализација на Китино Кале“ може да се активираат неколку национални законски акти за физичките културни ресурси. Листата на регулативата и релевантните документи за предложените мерки за управување со културно наследство вклучува:

- Закон за заштита на културно наследство

- Закон за заштита на културно наследство “Службен Весник на Република Македонија“ бр.20/04 од 02.04.2004
- Закон за заштита на културно наследство консолидиран текст (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164 / 13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15 и 39/16)
- Закон за ратификација на конвенција за заштита на не интелектуално културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.59 од 12.05.2006)
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.18 од 25.09.2011
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.18 од 14.02.2011
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.148/2011

- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.23/2013
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.164 од 27.11.2013
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.38 од 24.02.2014
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.44/2014
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.199/14,
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.154/15
- Изменување и дополнување на Закон за заштита на културно наследство (“Службен Весник на Република Македонија“ бр.39/16

Член 2

Според член 2 од Законот за заштита на културно наследство на Република Македонија, културното наследство претставува збир од материјални и нематеријални добра со археолошки, етнолошки, историски, уметнички, урбанистички, социолошки и други научни и културни вредности, својства, содржини или функции кои имаат културно и историско значење и заради нивна заштита и користење се наоѓаат под правен режим согласно со овој и други релевантни закони.. Културното наследство е категоризирано како движно и недвижно и нематеријално.

Законот за заштита на културно наследство воспоставува протокол за сите засегнати страни вклучени во активностите за конзервација и управување со културното наследство. Исто така, Законот за заштита на културно наследство предвидува изготвување на План за управување со работите на културното наследство, кој треба да ги лоцира потенцијалните фактори и влијанија кои претставуваат ризик за културното наследство и да предвиди мерки и активности за заштита.

Член 4

Параграф 1 – Основна цел на заштита е зачувување на културното наследство во изворна состојба.

Параграф 2 од Член 4 вели дека оперативната цел на заштита е преземање активности за спречување на дејства и влијанија со кои се врши или поради кои може да настане оштетување, уништување, растурање, деградирање и противправно присвојување на културно наследство.

Член 65

Во член 65 од Законот за културно наследство и:

(1) Ако во текот на изведувањето на градежни, земјоделски или други работи се дојде до археолошко наоѓалиште, односно предмети од археолошко значење, изведувачот на работите е должен:

1. Да го пријави откритието во смисла на членот 129 став (2) на овој закон;
2. Да ги запре работите и да го обезбеди наоѓалиштето од евентуално оштетување и уништување, како и од неовластен пристап
3. Да ги зачува откриените предмети на местото и во состојбата во која се најдени.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, ако предметите се ископани, односно извадени заради нивна подобра заштита или со оглед на околностите, изведувачот на работите е должен:

1. Да ги предаде откриените предмети при нивното пријавување или тоа да го направи при идентификацијата во смисла на членот 66 на овој закон, а до предавањето да преземе мерки кои се нужни за да не пропаднат и да не се оштетат или да се отуѓат и 2. Да ги даде сите релевантни податоци во врска со местото и положбата на предметите во времето на откривањето и за околностите под кои тоа е направено.

- Решение за утврдување својство на споменик на културата, издадено од Републички завод за заштита на спомениците на културата под бр.08-561 од 25.04.1990 год.

Преку утврдување на својство на споменик на културата на археолошкиот локалитет Кале – помал утврден кастел (опидулум), се обезбедува следниот режим на заштита:

- се забранува проширување на постоечки објект (кој бил претходно ресторант) без претходно одобрение од надлежна институција за заштита на културно наследство
- се забранува проширување на постојните патишта, како и нивна реконструкција без претходно одобрение од надлежна институција за заштита на културно наследство
- се забрануваат дејствија кои би го загрозиле интегритетот на споменикот на културата

Нема да има проширување или продолжување на патиштата или проширување на постојните објекти со овој проект

ОП 4.11 од Светска Банка за Физички културни ресурси

Политиката за физички културни ресурси се активира во ситуација кога потпроектите во рамките на поткомпонентата 3 - инфраструктура, вклучуваат проекти кои имаат посредни односно непосредни влијанија врз недвижните културни ресурси. Целта на ова процедура е да ги поддржи институциите во делот на отстранување и ублажување на негативните ефекти врз физичките културни вредности во текот на развојот на проектите финансирани од Светска Банка. Потенцијалните влијанија врз физичките културни ресурси кои може да произлезат од проектните активности, ја активираат оваа политика на Светска Банка, според која треба да се подготви план за управување со работите на културното наследство како дел од постапките за длабинска анализа.

3.Цел на планот

План за управување со работите на културното наследство претставува дел од Планот за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА). Со оглед на значењето на физичките културни ресурси како извори на научни и историски информации, како составен дел на културниот идентитет и практиките на луѓето и како средства за социо-економски развој, пристапот во нивното менаџирање е доста важен. ПУКН има важна улога да укаже начинот на којшто ќе се управува со физичкото и културно наследство, вклучувајќи следење на зададените конзерваторски услови во текот на развојот на проектот, особено во текот на фазата на подготовка на дизајнот, во фазата на изведување градежни работи и во оперативното функционирање на комплексот.

4. Културно наследство на локалитетот Китино Кале

Местото Китино кале го добило името по кнегињата Кита, сестрата на Крали Марко, којашто живеела во дворецот на калето. Кичево во тоа време било нарекувано Китинград. Тврдината зафаќа површина од 1,5 хектар и опфаќа бедеми во должина од 440 метри и пет кули. Во близина на бедемите се наоѓала и саат-кула, која била уништена во пожар.

Податоци за постоењето на Кичево (како Кичавис), добиваме од повелба на византискиот император Василиј II која датира од 1018 година. Во тоа време градот бил утврден и претставувал значаен воено-административен и трговски центар на Самуиловото царство. Се смета дека во рановизантиско време на возвишението најверојатно се наоѓал кастел кој го контролирал крстопатот на патниот правец кој од Скупи (Скопје) водел кон Лихнид (Охрид) и Прилеп. Во периодот од 1282-1295 година, за време на војните помеѓу Византија и Србија, српскиот крал Милутин го освоил Кичево и тогаш византиските власти го напуштиле градот. Под српска власт градот бил до 1385 година, кога го зазеле Османлиите. Китино кале тогаш служи како седиште на турските власти. Подоцна, околу 1850 година, тврдината ја изгубила својата улога и била напуштена.

Археолошкиот локалитет Китино Кале претставува издигнат рид на околу 20 метри од централното градско подрачје, со приближно кружна основа која конусно се стеснува кон врвот на ридот на кој се наоѓа зарамнето плато. На источната, северната и јужната страна на ридот, видливи се остатоци од бедемско платно и кули на средновековно утврдување, кои се забележуваат, но не доминираат над околината. На западната страна на ридот, во периодот од 1955-1959 година теренот бил пошумен и преуреден во парк, на врвот била изградена Спомен-Костурница на паднатите борци од НОБ, а во подножјето на ридот се наоѓа Музеј на Западна Македонија во НОВ.

При изведување на градежните работи, биле откриени остатоци од темели на градби за живеење, како и остаоци од бедемско платно, што укажува на тоа дека тука постоела утврдена населба. Исто така, тука е откриено поголемо депо на средновековни сребрени монети од цар Душан, крал Волкашин и неговите наследници. Дел од депото е разградено, а дел се чува во Народниот музеј во Белград. На локалитетот биле откриени и фрагменти од садова керамика со поголема и помала димензија, кои датираат од средниот век. Со оглед на пронајдениот движен археолошки материјал, има индикации дека локалитетот егзистирал во праисторискиот и протоисторискиот период, како и во периодот на византиското царство. Археолошките структури, керамиката и монетите, укажуваат на живот на овој локалитет од енеолит до доцниот среден век.

Се претпоставува дека тврдината (со градот околу), имала три бедеми и неколку квадратни кули. Надворешниот бедем (кој не е откриен) го опкружувал градот, а останатите два бедема (чиј остатоци се откриени) служеле за одбрана. Последното ниво било на платото на врвот на ридот, каде што се наоѓал и дворецот. Остатоци од портата на последното ниво и денес може да се забележат кај скалите пред паркот, каде сеуште стои една од кулите. При градењето на Спомен-Костурницата, голем дел од остатоците бил уништен, додека останатиот дел е сочуван под земја. Во делот од градот којшто се наоѓа во подножјето на калето е една од најстарите населби во градот, којашто се вика Подварош, назив којшто укажува на постоење на град (односно варош), сместен на ридот.

Слика 9 Претпоставен изглед на тврдината некогаш

Најстари остатоци.

Непосредно покрај западното подножје на Китино Кале поминувал прастариот пат од Скопје и Полозите кон Охрид на југ и Прилеп на исток (античкиот пат Скупи — Лихнид).

Веројатно во римско време на Кале бил изграден крајпатен кастел за контрола на патот. Оваа тврдина постоела на крајот од антиката (најдени се монети - една остава закопана по средината на 3. век, како и единечни парчиња од 4. и 6. век (во Археолошки музеј Скопје).

Средновековни остатоци.

Градот Кичава бил изграден врз постарите остатоци, на површина од околу 150 x 100 м. Во турско време покрај тврдината постоела и голема цивилна населба, која прераснала во денешниот град. На просторот на старата крепост денес е уреден градскиот парк. Во 1929 г. најдени се 302 сребрени монети од 14. век (српски и венецијански, кои се наоѓаат во Народен музеј, Белград).

Систематски археолошки истражувања од поголем обем на овој локалитет не се извршени. Во 2015 година беа спроведени ископувања кои се вршеа на две локации со цел да се утврдат границите на археолошкиот локалитет и неговите контактни зони, да се откријат археолошки структури и да се добијат податоци за стратиграфијата, карактерот на наоѓалиштето и наодите. Според заклучоците од овие истражувања, остатоците од античките и средновековни сидови во комбинација со археолошките наоди предочуваат елементи на централен археолошки локалитет којшто во догледно време ќе биде еден од носечките столбови во развојот на локалната заедница.

5. Мерки за избегнување, ублажување и намалување на влијанијата врз културното наследство

Поради ризик од можни негативни влијанија врз археолошкото културно наследство на локалитетот Китино Кале, доколку се случи отстапување од режимот на заштита предвиден при донесување на Решението за утврдување на својство на споменик на културата, доколку дојде до спроведување на несоодветни и недозволен проектни активности, потребно е да се предвидат мерки за елиминирање, ублажување или намалување на влијанијата врз културното наследство. Согласно сопосебните услови издадени од страна НУ Конзерваторски центар – Скопје, мерките за заштита на културното наследство вклучуваат:

- Зачувување на автентичниот изглед на постојниот објект сместен во комплексот Китино Кале, со цел да се обезбеди негова соодветна заштита, како и негово ставање во функција
- Реконструкција и повторно ставање во употреба на постојна фонтана, сместена на платото пред објектот
- Отстранување на градежен материјал и шут од платото пред објектот и поставување нова покривка (соодветно попложување), со цел уредување на платото
- Замена на дотраениот асфалт кој води до платото пред Спомен-Костурницата, при што треба да се внимава да не се врши подлабок ископ на земја од веќе постоечката подлога
- Хортикултурно и партерно уредување на паркот и поставување на урбана опрема, при што нема да се врши подлабок ископ на земја од веќе постоечката подлога
- Изработка на монтажни објекти (детско катче, каче за пензионери,видиковец и летна сцена)да се води сметка, доколку се врши ископ на земја да не се оди подлабоко од 0,20 м или да се користи веќе постојната подлога
- Да не се вршат нови ископи или земјени работи на нови површини, без претходна консултација или одобрение од надлежна институција за заштита на културното наследство. Нема да има нови ископи и земјени работи во рамки на овој подпроект.
- Спроведување на План за управување со животна средина и социјални аспекти и План за управување на работите од културно наследство
- Градење на капацитети, подигање на свеста и ангажирање на соодветно обучени работници— целиот ангажиран персонал во извршување на проектните активности, вработените лица кај изведувачот и останатите вклучени лица во спроведување на проектот, треба да бидат информирани за типот на проектната интервенција и постоечките физички културни ресурси на проектната локација. Потребно е да се спроведе соодветна обука за постапување во вакви околности, која има за цел да им овозможи на нестручните лица да ги идентификуваат опасностите и потенцијалните негативни ефекти врз физичките културни ресурси, да спречат

да настане оштетување на културното наследство, како и да го регистрираат да извештаат за секој пронајден остаток од културно наследство.

6. Специфични улоги и обврски

Улогите и обврските на членовите на тимот за спроведување на проектот се опишани во текстот што следува.

Општина Кичево

Спроведувањето на предвидените мерки ќе се следи од страна на корисникот – Општина Кичево, односно координаторот на проектот, инспекторот за комунални дејности, инспекторот за животна средина и одделение за локален развој, кои се дел од тимот на проектот. Спроведувањето на мерките ќе биде следено пред почетокот на градежните работи, во текот на изведување градежни работи, како и по нивното завршување. Присуството на градежната локација од страна на тимот за следење, согласно со предвидената динамика, ќе обезбеди навремено реагирање и одредување мерки во случај на пронаоѓање на неоткриени физички културни ресурси. Мерките кои треба да се преземат во тој случај, вклучуваат:

- Информирање на компетентните институции и следење на нивните инструкции согласно националната легислатива. Консултации со НУ Конзерваторски Центар - Скопје и Министерство за Култура (Управа за заштита на културно наследство)

- Изведување на понатамошно ископување во рамки на безбедна дистанца од местото на пронаоѓање согласно инструкциите на компетентните власти

- Тимот за координација и следење на спроведувањето на проектот треба да обезбеди дека однесувањето на изведувачот, како и на останатиот вклучен персонал нема штетно влијание врз културните ресурси.

Изведувач

Спроведувањето на овој План за управување со работите на културното наследство, ќе биде составен дел од обврските на изведувачот. Во текот на изведувањето на градежни работи, во случај на пронаоѓање на физички културни ресурси, изведувачот е должен да ги запре градежните активности и да ги извести одговорните институции. Исто така, изведувачот е должен да постапи согласно со Законот за заштита на културно наследство.

7. Мониторирање и известување

Планот за управување со културното наследство, обезбедува информации за клучните аспекти на проектот за заштита на културното наследство, особено за влијанијата на проектот и ефикасноста на мерките за ублажување. Овие информации му овозможуваат на примателот и Светска Банка, евалуација на успехот на ублажувањето како дел на следењето и овозможуваат исправно делување при новонастанати ситуации. Поради ова, Планот за управување со културното наследство ги идентификува целите за следење и го одредува видот на следење. Посебно, делот на следење на Планот за управување со работите на културното наследство обезбедува:

- а) посебен опис и технички детали на мерките за следење, вклучувајќи ги параметрите за мерење, методите кои треба да употребат, зачестеноста на мерењето, границите за откривање (каде е соодветно) и дефинирање на границата која ќе сигнализира потреба за интервенција;

- б) процедури за следење и известување за обезбедување на рано откривање на услови за кои треба преземање дополнителни посебни мерки за ублажување, како и обезбедување на информации за ефикасноста, прогресот и резултатите од спроведените мерки за ублажување.

Координаторот на проектот, вработен во Општина Кичево ќе достави краток почетен извештај две недели позапочнување на градежните работи. Координаторот известува за ангажирањето на тимот, состојбата на локацијата и за се што може да има ефект или да го промени спроведувањето на мерките за ублажување и следење.

На крајот на секој месец, Општина Кичево ќе доставува до ЕСП краток извештај за прогресот на работите, концентрирајќи се на секој проблем при спроведување на мерките од ПУКН. Доставување извештај до ЕСП, за спроведувањето на ПУЖССА и ПУКН, ќе се врши на секои три месеци. Во случај на неспроведување на предвидените мерки, Општина Кичево веднаш ќе ја извести ЕСП. Одобрениот извештај од страна на Општина Кичево и ПЛРК, по завршена ситуација, ќе биде услов за исплата на договорените хонорари. За да се обезбеди сигурно спроведување на ПУЖССА и ПУКН од страна на изведувачот, во договорот за работење ќе се вметне соодветна клаузула која прецизно ќе ги наведува казните во случај на непочитување на договорените одредби за заштита на животната средина и културното наследство, во форма на неплаќање на одреден дел од предвидените средства за исплата. Вредноста на неисплатените средства ќе зависи од тежината на прекршувањето на договорот. За екстремни случаи, во договорот ќе се предвиди и раскинување.

8. Јавна Консултација

Изготвениот План за управување со работите на културно наследство (ПУКН) ќе биде дел на документацијата за наддавање и на договорот со изведувачот (заедно со предмер пресметка), кој ќе биде должен за спроведување на предвидените мерки согласно со Планот за ублажување. Спроведувањето на ПУКН е задолжително за изведувачот.

Во согласност со РУЖС, овој ПУКН треба јавно да се консултира пред финално одобрение на под-грантот. Откако ПУКН е одобрен од експертот на ЕСП/специјалистот од Светска Банка, ќе биде објавен на веб страната на ЕСП (КВЗПЕП), Агенција за промовирање и поддршка на туризмот и на веб страната на Општина Кичево, заедно со повикот за коментари (кои содржат поштенски, e-mail адреса и број на факс) и објавување на состаноци за јавни консултации (вклучувајќи датум, време и место на одржување) каде што ќе биде достапен за јавна дебата најмалку 14 дена. Печатена форма ќе биде достапна во ЕСП и Општина Кичево. Состанокот за јавна дебата ќе се одржи во Општина Кичево, при крај на периодот за консултации. Активно и преку соодветни средства, (вклучувајќи барем еден додаток во локални и национални весници, радиоски најави), апликантот ќе информира широката јавност и ќе ги повикува засегнатите страни (локалните НВО, засегнатите заедници, национални и локални ветерани на Втора Светска Војна и други здруженија, историчари и потенцијално заинтересирани групи) да се вклучат во јавната дебата. Доставените коментари и коментарите од јавната дебата ќе се вклучаат во финалната верзија на ПУКН и ќе бидат вклучени во извештајот од јавната дебата кој ќе биде дел од финалната верзија на ПУКН.

ПУКН треба да биде јавно објавен на англиски, македонски и албански јазик. Спроведувањето на Планот за управување со животната средина и социјалните аспекти и ПУКН ќе обезбедат навремено преземање на предложените мерки и ќе придонесе за спроведување на проектните активности без суштински влијанија врз животната средина или културното наследство.

План за ублажување

Фаза на изградба – план за ублажување					
Активност	Очекувани влијанија врз културното наследство	Мерки за ублажување	Одговорност за спроведување на мерката за ублажување	Период за спроведување на мерката за ублажување	Трошок поврзан со спроведување на мерката за ублажување
Подготовка на техничка документација	Нарушување на режимот на заштита при планирање на проектните активности	- Подготовка на проектна документација во согласност со позитивните законски прописи за заштита на културно наследство и Решение бр.08-561 од 25.04.1990 год.за утврдување на својство на споменик на културата на Китино Кале - Одобрение на проектна документација од релевантни институции (НУ Конзерваторски Центар - Скопје, Решение за Министерство за Култура (Управа за заштита на културно наследство) пред отпочнување на градежни работи	Општина Кичево, НУ Конзерваторски центар – Скопје, Министерство за култура (Управа за заштита на културно наследство)	Пред започнување на постапка за јавна набавка	Предвидено во буџетот на потпроектот
Конзерваторски услови	Запазување на режимот на заштита при дефинирање на условите	- Предвидени конзерваторски услови за отстранување на влијанија и ризици врз културното наследствосогласно Решение уп.бр.08-356 од 23.07.2018 од страна на Управа за заштита на културно наследство и конзерваторско мислење , уп.бр.08-161/9 од 12.11.2018 год - Инкорпорирање на конзерваторски услови во проектна документација и во ПУКН	Општина Кичево, НУ Конзерваторски центар – Скопје, Министерство за култура (Управа за заштита на културно наследство)	Пред започнување на постапка за јавна набавка	Предвидено во буџетот на потпроектот
Реконструкција на фонтана и плато, уредување на пристапни патеки, хортикултурно уредување, истакнување на културно наследство (поставување паноа со слики на средновековни кули на местото каде што се нивните површински остатоци), уредување на видиковец, уредување на нови катчиња за деца, пензионери, за де-дигитализација и фитнес, изградба на отворена сцена и реконструкција на постоен објект предвиден за мултимедијален центар	- Можни негативни влијанија врз автентичниот изглед на постојни објекти во комплексот Китино Кале - Можни отстапувања од мерките за заштита на културно наследство	- Реконструкција на постојни објекти според предвидените мерки и услови за зачувување на автентичниот изглед на истите - Почитување на регулативата за културно наследство и постапување во согласност со предвидените конзерваторски услови согласно Решение уп.бр.08-356 од 23.07.2018 од страна на Управа за заштита а културно наследство и конзерваторско мислење , уп.бр.08-161/9 од 12.11.2018 год и тоа: -Зачувување на автентичниот изглед на постојниот објект сместен во комплексот Китино Кале, со цел да се обезбеди негова соодветна заштита, како и негово ставање во функција - Реконструкција и повторно ставање во употреба на постојна фонтана, сместена на платото пред објектот и на секое друго место на локацијата	Општина Кичево, Изведувач, Надзорен орган, Координатор на потпроект	Во текот на целиот период на изведување на градежни работи	Предвидено во буџетот на потпроектот

		- Отстранување на градежен материјал и шут од платото пред објектот и поставување нова покривка(соодветно поплочување), со цел уредување на платото - Замена на дотраениот асфалт кој води до платото пред Спомен-Костурницата, при што треба да се внимава да не се врши подлабок ископ на земја од веќе постоечката подлога - Хортикултурно и партерно уредување на паркот и поставување на урбана опрема, при што нема да се врши подлабок ископ на земја од веќе постоечката подлога - Изработка на монтажни објекти (детско катче, каче за пензионери, видиковец и летна сцена)да се води сметка, доколку се врши ископ на земја да не се оди подлабоко од 0,20 м или да се користи веќе постојната подлога - Да не се вршат нови ископи или земјени работи на нови површини, без претходна консултација или одобрение од надлежна институција за заштита на културното наследство			
Реконструкција на фонтана и плато, уредување на пристапни патеки, хортикултурно уредување, истакнување на културно наследство (поставување паноа со слики на средновековни кули на местото каде што се нивните површински остатоци), уредување на видиковец, уредување на нови катчиња за деца, пензионери, за де-дигитализација и фитнес, изградба на отворена сцена и реконструкција на постоен објект предвиден за мултимедијален центар	- Можни оштетувања на археолошки пронајдоци, при потенцијално ископувањево текот на градежните работи	- Соодветен третман во случај на ископување на археолошки наод. Активностите треба веднаш да престанат, а потоа одговорните институции (Министерство за култура, Дирекција за заштита на културното наследство, Конзерваторски центар-Скопје) треба да бидат известени што е можно поскоро (но не подолго од 72 часа). Согласно законските процедури (Закон за заштита на културното наследство) во член 65 став 1 се вели: „Доколку во текот на извршување на градежните работи, земјоделски или други работи се открие археолошко наоѓалиште или предмети што имаат археолошка вредност, тогаш лицата коишто ги извршуваат работите ги имаат следниве обврски: - да известат за пронајдокот во согласност со член 129 став 2 од овој закон; - да престанат со активностите и да го обезбедат локалитетот од евентуално оштетување или уништување, како и од неовластено влегување; - да ги задржат откриените предмети на самата локација и во состојба во која биле пронајдени; - активностите ќе продолжат откако ќе се добие одобрување од надлежната институција.	Изведувач, Надзорен орган, Координатор на потпроект	Во текот на целиот период на изведување на градежни работи	Предвидено во буџетот на потпроектот
Сите градежни активности	- Несоодветно постапување на градежни	-Предвидена соодветна обука за процедури за заштита , за физички културни ресурси за сите градежни работници и останатиот персонал ангажиран во проектот	Изведувач, Надзорен орган, претставници од општинска	Пред започнување на изведба на	Предвидено во буџетот на потпроектот

	работници и останат персонал вклучен во реализацијата на проектните активности, безбедност на локацијата и остатоците.	- Нема да се користат тешки машини и големи возила во градежништвото без стручна проценка на стабилноста на почвата; - Преносот на опрема, материјали и работните процеси ќе бидат внимателно планирани така да ниieden од културно заштитените подвижните или неподвижни објекти, нема да биде на патот , а оние во близина ќе бидат јасно означени и заштитени како што е потребно;	администрација	градежни работи	
Инсталација на детско игралиште и фитнес опрема	Безбедност	Инсталирањето ќе биде во согласност со националните или / и меѓународните безбедносни стандарди (построги преовладувачки) и најдобрите практики.	Изведувач, супервизор, претставници од општинската администрација	За време на изградба	Предвидено во буџетот на потпроектот
Зачувување на автентичен дизајн	Биодиверзитет	Само локалните растителни видови ќе се користат во озеленувањето.	Изведувач, супервизор, претставници од општинската администрација	За време на изградба	Предвидено во буџетот на потпроектот
Реконструкција на постоечки патеки и патишта во комплексот Китино Кале	- Мозни ефекти врз културно наследство доколку се изврши подлабок ископ од веќе постоечка подлога или доколку се изврши ископ на нова површина	- Следење на конзерватоските услови согласно Решение ул.бр.08-356 од 23.07.2018 од страна на Управа за заштита а културно наследство и конзерваторско мислење , ул.бр.08-161/9 од 12.11.2018 годи Планот за управување со работите на културното наследство кои предвидуваат - Да не се врши подлабок ископ од веќе постоечката подлога -Изработка на монтажни објекти (детско катче, каче за пензионери, видиковец и летна сцена)да се води сметка, доколку се врши ископ на земја да не се оди подлабоко од 0,20 м или да се користи веќе постојната подлога - Да не се врши ископ и земјени работи на нови површини без претходна консултација или одобрение од надлежна институција	Изведувач, Надзорен орган	- При изведување на градежни работи за реконструкциј а на постоечки патеки и патишта во комплексот Китино Кале	Предвидено во буџетот на потпроектот

Оперативна фаза					
Заштита на културното наследство	Спречување на вандализам и оштетувања на културното наследство и инфратруктурата	Да се размисли за зголемување на безбедноста на локацијата преку дополнителни мерки за безбедност, на пр. камери, ноќни чувари, затворање на просторот во текот на ноќта, инсталација на опрема или на други соодветни средства со кои би се спречило разбојништво во меморијалниот центар и во другите објекти, како и спречување кражба и вандализам.	Општина Кичево	тековно	Предвидено во буџетот на потпроектот
		-Ќе бидат дозволени само активности кои не претставуваат ризик за постоечкото културно наследство.	Општина Кичево	тековно	

План за мониторинг

Фаза на изградба план за мониторинг					
Кој Параметар треба да се мониторира?	Каде Треба да се мониторира тој параметар?	Како Треба да се следи тој параметар (што треба да се мониторира и како)?	Кога Треба да се мониторира тој параметар (време и зачестеност)	Од кого Треба тој параметар да се мониторира (одговорност)?	Колкав е трошокот поврзан со спроведувањето на мониторингот
Обезбедување на сите потребни одобренија, мислења и услови пред започнување на градежни работи, како и информирање на одговорни институции	Релевантни институции	Визуелна проверка на документација	Пред започнување на градежни работи	Општина Кичево, Изведувач, Надзорен орган, Координатор на проект, ПЛРК	Предвидено во буџетот на потпроектот
Спроведување на регулативи и мерки за безбедност и заштита на споменици на културата	На проектна локација	Визуелна проверка	Секој работен ден за времетраење на проектните активности	Општина Кичево, Изведувач, Надзорен орган, Координатор на проект	Предвидено во буџетот на потпроектот
Спроведување на мерките предвидени во ПУКН и следење на одобрените услови при изведување на градежни, како што се: активности за реконструкција на фонтана и плато, уредување на пристапни патеки, хортикултурно уредување, истакнување на културно наследство (поставување паноа со слики на средновековни кули на местото каде што се нивните површински остатоци), уредување на видиковец, уредување на нови катчиња за деца, пензионери, за де-дигитализација и фитнес, изградба на отворена сцена и реконструкција на постоен објект предвиден за мултимедијален центар	Локацијата на која се изведуваат предвидените активности според проектот	Визуелна контрола според наведените услови за изведба од надлежен орган ((Министерство за Култура, Управа за заштита на културно наследство, Национална Установа Конзерваторски Центар-Скопје)	При изведување на градежни активности	Општина Кичево, Изведувач, Надзорен орган, Координатор на проект	Предвидено во буџетот на потпроектот

Република Македонија
НУ НАЦИОНАЛЕН КОНЗЕРВАТОРСКИ ЦЕНТАР - СКОПЈЕ
Republic of Macedonia
NI NATIONAL CONSERVATION CENTER OF CULTURAL HERITAGE - SKOPJE

Дел. бр. 08-164/9
Дата: 12.11 2018
Ref. N° _____
Date: _____ 20____

ОПШТИНА КИЧЕВО
КИЧЕВО

Р. Македонија - Општина Кичево
R. e Macedonia - Opština KICHOVŌ
КИЧЕВО-KICHOVŌ

Примено	16.11.2018		
Број	03-2665	7	
Носа			

ПРЕДМЕТ: Доставување дополнително Заштитно-конзерваторски услови
ВРСКА: Ваш бр. 03-2665/2 од 01.01.2018 година

Врз основа на пристигнатото барање под горе наведениот број, ви доставуваме дополнително Заштитно-конзерваторски услови за Локалитет „Китино Кале” - Кичево.

Со почит,

Директор,

м-р Мемет Селмани

Изготвил: д-р Миле Велчовски МВ
Одобрил: м-р Цветанка Хаџи Пецова ХП

/МД

**ДОПОЛНИТЕЛНО КОНЗЕРВАТОРСКО МИСЛЕЊЕ НА ЗАШТИТНО-
КОНЗЕРВАТОРСКИ УСЛОВИ ЗА РЕВИТАЛИЗАЦИЈА НА
ЛОКАЛИТЕТОТ КИТИНО КАЛЕ - КИЧЕВО**

Врз основа на барање од страна на Управата за заштита на културното наследство - Скопје УП Бр. 08-356 од 13.04.2018 година за утврдување на заштитно конзерваторски услови за Локалитетот Китино Кале - Кичево, доставено до НУ Национален Конзерваторски Центар - Скопје, орг.един.08, бр.161/3 од 27.04.2018 год., а врз основа на Решение бр. 161/4 од 30.04.2018 година, издадено од НУ Национален конзерваторски центар - Скопје, стручниот тим во состав:

1. д-р Миле Велчовски, археолог, конзерватор советник, раководител;
2. Ацо Костов, д-р, конзерватор советник, член
3. Дејан Станоев, арх. техничар - член;

а во согласност со член со чл. 74 став 4 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија, бр.20/04, 71/04, 115/07,18/11, 148/11, бр. 23/13,164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 192/15 и 39/16) стручниот тим утврди заштитно конзерваторски услови потребни заради изработка на Основен Проект за реконструкција на постоен објект и ревитализација на комплекс „Китино Кале“ - Кичево.

Основни податоци за локалитетот

На источната периферија од градот се издига висок рид со зарамнето плато, со приближно правилна кружна основа која конусно се стеснува кон врвот. На источната, северната и јужната страна од овој рид, видливи се остатоци од бедемско платно на средновековно утврдување. Во подножјето на археолошкиот локалитет „Китино Кале“, кој е регистриран како споменик на културата со матичен бр. 4-812-034/13 Р НД. Во непосредна близина на локалитетот во неговата контактна зона изградени се куќи за домување.

На западната страна во периодот од 1955 до 1959 година, теренот бил пошумен и преуреден во парк, а на врвот изградена спомен костурница на паднатите борци од НОБ. При изведување на градежните работи, биле откриени остатоци од темелни партии на градби за живеење, како и остатоци од бедемско платно, кое укажува дека тука постоела утврдена населба. Исто така, тука е откриено едно поголемо депо на средновековни сребрени монети од цар Душан, крал Волкашин и неговите наследници. Дел од депото е разградено, а дел се чува во Народниот музеј во Белград, додека мал дел кај Сергеј Димитриевиќ од Белград, сега починато лице. При овие зафати исто така, биле откриени фрагменти од садова керамика со помала и поголема димензија, кои се датирани од средниот век, но, исто така од пронајдениот движен археолошки материјал, може да се види дека локалитетот егзистирал во праисторискиот и протоисторискиот период, како и во периодот на византиското царство.

Статус

Археолошкиот локалитет „Китино Кале,, е прогласен за споменик на културата со Решение бр.08-561 од 25.04.1990 година.

Општи услови

Основниот проект за Реконструкција на постоен објект и Ревитализација на комплекс Китино Кале - Кичево, треба да биде изготвен според:

Закон за заштита на културното наследство;

Правилник за конзерваторски проекти.

Посебни услови

- При изработка на монтажни објекти (детско катче, катче за пензионери, видиковец и летна сцена) да се води сметка, доколку се врши ископ на земја да не се оди подлабоко од 0.20 м., или да се користи веќе постоечката подлога;

- Да не се вршат никакви ископи и земјани работи на нови површини, без предходна консултација или одобрение од надлежна институција за заштита на културното наследство.

Во прилог:

Имотен лист

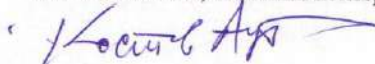
Копија од катастарски план

Стручен тим:

д-р Миле Велчоски, конзерватор советник,

д-р Ацо Костов, советник конзерватор,

Дејан Станоев, арх. техничар - член;

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА
Управа за заштита на културното наследство
УПБр.08-356
23.07.2018 год.
Скопје

Danko Delovski

Македонија - Општина Кичево
R e Македонија - Општина Кичево
Кичево-КЕРСОВЕ

Примено	26.05.2018
Ер	
Ори	
Нумер	09-835/11

ДО
ОПШТИНА КИЧЕВО

ул. „Борис Кидрич“ бр.1
6254 Кичево

Предмет: Доставување Решение за заштитно-конзерваторски услови

Во прилог Ви го доставуваме Решението за заштитно - конзерваторски услови за изработка на проектна документација за ревитализација на локалитетот Кичино Кале КП 1569/1, 1569/2, 1563/1, 1568, 1564, 1567/1 и 4374/1, КО Кичево 6.

Со почит,

Директор,
г-р Елеонора Петрова-Мишевска

Прилог: Решение за заштитно-конзерваторски услови

Адреса: „Павел Шатев“ бр. 3; П. фах 220; 1000 Скопје, Р. Македонија; тел. 02/3289-700; факс 02/3289-777
contact@uzkn.gov.mk uzknrm@t-home.mk ordi@uzkn.gov.mk upkulnas@t-home.mk

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА
Управа за заштита на културното наследство
УПБр.08-356
23.07.2018 год.
Скопје

Согласно член 74 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ бр.20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18), директорот на Управата за заштита на културното наследство, орган во состав на Министерството за култура, по барање од Општина Кичево (бр.09-835/4 од 10.04.2018 год.) донесе:

РЕШЕНИЕ

за издавање заштитно-конзерваторски услови

1. Со ова Решение се издаваат заштитно-конзерваторски услови за *изработка на проектна документација за ревијализација на локалитетот Кишино Кале, КП 1569/1, 1569/2, 1563/1, 1568, 1564, 1567/1 и 4374/1, КО Кичево 6* по барање на Општина Кичево, а изработени од НУ Национален конзерваторски центар - Скопје (бр.08-161/5 од 18.07.2018 год.);

2. Проектната документација за предметниот објект, треба да се изработи согласно следните заштитно конзерваторски услови:

- При изработка на проектната документација за реконструкција на постојниот објект, треба да се обрне особено внимание на зачувувањето на автентичниот изглед на истиот. Со цел негова соодветна заштита и презентација, како и негово ставање во функција;
- Во проектот да се предвиди реконструкција на постојната фонтана и истата повторно да се стави во функција;
- Растреситиот градежен материјал од постојниот простор на платото, треба да се отстрани и повторно да се постави нов;
- Да се изврши замена на дотраениот асфалт кој води до платото на Спомен Костурницата, а при тоа, да се внимава да не се врши ископ на земја на од веќе постоечката подлога;
- Да се изврши хортикултурно и партерно уредување на паркот во делот на постоечкото плато и да се предвиди урбана опрема (клупи и канти за отпадок, кои ќе бидат поставени врз заменетиот дотраен градежен материјал со нов (травертин или павер елементите);
- Да не се вршат никакви ископи и земјени работи на нови површини, без претходна консултација или одобрение од надлежната институција за заштита на културното наследство.

3. Трошоците за извршување на заштитно конзерваторските услови се на товар на инвеститорот.

Адреса: „Павел Шатев“ бр. 3; П. фах 220; 1000 Скопје, Р. Македонија; тел. 02/3289-700; факс 02/3289-777
contact@uzkn.gov.mk uzknrm@t-home.mk ordi@uzkn.gov.mk upkulnas@t-home.mk

4. Заштитно конзерваторските услови од точка 2 на ова решение претставува основа за изработка на идеен проект.

Образложение

До Управата за заштита на културното наследство Општина Кичево, поднесе барање за издавање на заштитно-конзерваторски услови **за изработка на проектна документација за рехабилитација на локалитетот Кичино Кале КП 1569/1, 1569/2, 1563/1, 1568, 1564, 1567/1 и 4374/1, КО Кичево б.**

Кон барањето подносителот приложи:

- Копија од содржината на ДУП за „ЦГП Локалитет „Стара чаршија“ Урбан блок 14“ -Кичево, донесен со Одлука бр. 07-3902/12 од 13.11.2006 год.. (издадена со бр. 09-14/сл од 05.04.2018 год.);
- Копија од катастарски план 1106-369/2018 од 10.04.2018 год.;
- Копија од имотен лист 1105-2742/2018 од 29.03.2018 год.;
- Копија од имотен лист 1105-2744/2018 од 29.03.2018 год.;
- Копија од имотен лист 1105-2745/2018 од 29.03.2018 год.;
- Копија од имотен лист 1105-2746/2018 од 29.03.2018 год.;
- Фотографии од објектот.

По проучувањето на документацијата приложена кон барањето и изготвените заштитно - конзерваторски услови доставени од НУ Национален конзерваторски центар - Скопје, Управата за заштита на културното наследство издаде **заштитно-конзерваторски услови** за изработка на проектна документација.

Со оглед на горенаведеното, Управата за заштита на културното наследство постапи согласно член 74 од Законот за заштита на културното наследство.

ПРАВНА ПОУКА: Против овој акт може да се изјави жалба во рок од 15 дена до Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Директор,
г-р Елеонора Петрова-Мишевска

Изготвил: д-р Б. Кузманоска
Одобрил: м-р Б. Јовановска

Доставено до:

- Општина Кичево
- Досие
- Архива